

CHUYỆN PHIÊM NĂM TUẤT: PHÁP LUẬT VÀ... CHÓ.

Tâm Minh Ngô Tăng Giao

Theo từ điển thì chó là một con vật thật đơn giản: có bốn chân, thường được người ta nuôi để làm bạn, để săn bắn, làm việc hay canh gác v.v... (a common four-legged animal, esp. any of the many varieties kept by humans as companions or for hunting, working, guarding, etc.)

Chó là một súc vật tầm thường, nhiều khi bị liệt vào loài quá hạ đẳng, có dính dáng gì tới pháp luật để mà nói! Vì pháp luật là cái gì nó có vẻ... cao siêu, dễ nể! Còn các vị quan tòa thường “mặt sắt đen sì”, người dân đen trông thấy mà... khiếp vía! Thật ra không đúng như vậy! Người ta thấy có nhiều luật lệ liên quan tới... chú chó và các vị thẩm phán cũng thường hay liên hệ với những chàng khuyến này. Nhân dịp Năm Tuất chúng ta thử liếc qua một vòng xem Pháp Luật và Chó có mối... “giao hảo” như thế nào!

Tại nước Pháp, theo tin các báo đăng vào cuối năm 2001 thì tại thủ đô Paris ước lượng có 200 ngàn con chó. Tính trung bình cứ 11 người sinh sống tại kinh đô ánh sáng thì có một người nuôi chó và mỗi năm Paris phải dành một ngân khoản là 10 triệu đô la để hốt phân chó. “Bà đầm” dẫn chó đi chơi mà gây tổn kém cho ngân sách địa phương quá chùng, nên hội đồng thành phố ban hành một lệnh là kẻ nào vi phạm không hốt “mìn” của chó sẽ bị phạt tới 400 đô la Mỹ.

Còn tại Hoa Kỳ thời về phương diện pháp luật, chó được Tòa Án Tối Cao phán bằng những lời như sau: “Chó thường được coi là gia súc, một loại động sản, nhưng chúng không hoàn toàn cùng loại với ngựa, cừu, hay bò. Chúng nên được xếp cùng loại với khỉ, vẹt, chim biết hát, và các súc vật tương tự khác được nuôi để giải trí, để thỏa mãn tính tò mò hoặc vì sở thích đặc biệt riêng tư”.

Ngài thẩm phán Brown của Tòa Án Tối Cao trên còn phán thêm: “Chó khác biệt nhau rất nhiều, khó có thể nói chúng có những đặc điểm gì chung cho toàn giống. Trong khi có những loại chó cao cấp được xếp vào hàng những đại biểu quý phái nhất của vương quốc súc vật (the noblest representatives of the animal kingdom) và được đánh giá cao vì sự thông minh, lanh lợi, lòng trung thành, tính cẩn thận, tình cảm chan chứa, và nhất là mối thân hữu tự nhiên với con người (natural companionship with man), thì có những loại chó khác chỉ gây phiền toái và làm rối loạn trật tự công cộng (public nuisance)”. Vì lý do trên nên tại xứ Cờ Hoa đã có những luật lệ đặc biệt quy định riêng về chó.

Nói tới các luật lệ về chó, ta phải kể đến tài... chơi chữ của các luật gia ở Belvedere, California: “Không có chú chó nào được đi ra chốn công cộng mà không có chủ ở một đầu giây xích” (no dog shall be in a public place without its master on a leash). Thế này thì chủ cầm dây xích dắt chó hay chó cầm dây xích dắt chủ đi chơi phố đây?

Chó thường tỏ ra rất đặc lực trong việc phòng chống tội phạm. Tiếng sủa của chó càng to, càng hùng dũng, thì các kẻ trộm cướp càng... nể mặt chủ nhà mà né đi chỗ khác chơi. Ấy vậy mà luật lệ ở Wananassa, New Jersey, lại cấm chó tru (howl) lớn tiếng.

Ở Collingswood, New Jersey, thì lại có luật: “Chó không được phép sủa hay tru giữa khoảng thời gian từ 8 giờ chiều tới 6 giờ sáng”.

Ở Smithtown, New York, luật cấm chó không được sủa quá 15 phút mỗi lần. Vi phạm lần thứ nhất sẽ bị phạt 50 đô la. Vi phạm lần thứ nhì tiền phạt tăng lên 100 đô la. Tái phạm lần thứ ba thì bị phạt gấu hơn: 500 đô la tiền phạt và 15 ngày tù giam (không rõ giam chủ hay giam chó?)

Còn ở Forpoint, Wisconsin, thì luật lệ địa phương ngoài việc cấm chó không được sủa bậy um xùm, còn cấm thêm “không được gầm gừ hoặc có những thái độ hăm dọa bà con lối xóm”. Và cấm chó “không được diễn xuất những vai xấu xa” khi tham gia các đoàn kịch.

Theo các luật lệ trên thì có lẽ chủ của chó phải dạy cho chó biết giữ yên lặng, biết phép lịch sự, và nhất là phải biết coi đồng hồ mát thôi ! Nhưng chủ của chó sẽ gặp rắc rối lớn nếu sống ở Hartford, Connecticut, vì luật ở đây cấm không ai được dạy dỗ, giáo dục chó.

Về mặt... “lâu đài tình ái” thì phải kể đến luật ở Danbury, Connecticut. Luật định rằng: “Nếu một cậu chó lỡ làm cho cô chó hàng xóm có bầu thì người chủ của cậu chó sẽ chịu trách nhiệm”. Nếu người hàng xóm muốn phá bỏ cái “bầu tâm sự” của cô chó thì chủ của cậu chó phải chịu tất cả mọi chi phí tốn hao. Thật là cảnh... “quí làm, cam chịu”!

Ở Eastlake, Ohio, luật ghi: “Ai có hành động tình dục với chó là vi phạm luật pháp”. Hình phạt là 25 đô la và 10 ngày tù giam, hoặc một trong hai hình phạt trên.

Người ta thường nói trong xã hội Hoa Kỳ ngày nay chó được xếp hạng cao hơn... đàn ông (điều này bị nhiều vị mày râu phản đối kịch liệt), nhưng có điều chắc chắn là thời xưa thì chó bị pháp luật cấm đủ chuyện cả. Ta hãy đọc cái luật này của Hartford, Connecticut: “Cấm dẫn chó đi rong hay chạy rong ngoài phố”.

Cộng đồng nhỏ bé và yên tĩnh Pateros, Washington, có luật cấm chó không được phép gây rối và làm quần chân khách bộ hành ngoài đường phố. Tại Provo, Utah, luật cấm chó chạy rong ngoài phố sau 7 giờ chiều (đâu có cấm... đàn ông!).

Bạn có từng bao giờ thấy một đám đông đảo toàn chó tụ hội tại một địa điểm nào đó ở Shawnee, Oklahoma không?. Nếu thấy thì cần phải kiểm soát xem chúng có giấy phép đặc biệt của ngài thị trưởng địa phương không vì luật lệ tại đây đòi hỏi rằng: “Từ ba chú chó trở lên mà muốn tụ họp nhau lại trong khuôn viên một tài sản tư hữu sẽ phải có giấy phép”.

Ngủ là một trong tứ khoái của người ta, nhưng cũng nên lựa nơi, lựa chốn. Tại Wallace, Idaho, luật triệt để ngăn cấm không cho phép ai được nổi hứng mà chui vào ngủ trong... chuồng chó (không rõ có phải là tội xâm nhập... gia cư bất hợp pháp không!)

Tại Duluth, Minnesota, luật cấm không được để chó, ngựa, hay bất cứ súc vật nào khác ngủ trong lò bánh mì. Luật cũng cấm chó không được ngủ trong tiệm hớt tóc quý ông hay tiệm uốn tóc quý bà.

Tại Indiana, luật cấm chó và các súc vật khác ngủ trong xưởng làm phô mát (cheese factory). Tại Kentucky, luật cấm chó ngủ trong tiệm ăn.

Trong đồng luật lệ cũ về chó ta còn thấy cả lô những điều luật ngộ nghĩnh:

Tại thành phố nhỏ bé Zion, Illinois, luật quy định: “Không ai được cho chó, mèo, hoặc các gia súc khác... hút xì-gà” (it is illegal for anyone to give lighted cigars to dogs). Không biết vậy nếu cho chó hút cigarettes thời có được hay không đây?

Tại Normal, Oklahoma, luật cấm không cho ai được “làm xấu” bằng cách nhăn mặt trêu chọc chó (making ugly faces at a dog). Kẻ vi phạm có thể bị bắt giữ, bị phạt tiền, bị phạt tù, hoặc bị phạt cả tiền lẫn tù.

Tại đô thị nhỏ bé Beebe River, New Hampshire, luật cấm con nít chọc ghẹo hay hành hạ chó.

Cả Colorado lẫn Idaho đều có luật cấm không được đánh cá độ ăn tiền trong các cuộc vui đấu chó. Người ngồi coi cũng bị cấm luôn.

Ở Chaseville, New York, không đàn ông, đàn bà, con nít nào được phép lái xe chó (a dogcart) chạy qua cửa nhà thờ khi đang có lễ hay đang có những lớp học đạo ngày chúa nhật.

Ở Madison, Wisconsin, khi hai vợ chồng ly dị thì không còn được phép nuôi chung một con chó nữa. Chó sẽ được trao cho người đang nuôi giữ nó lúc hai vợ chồng ly thân.

Ở Birmingham, Alabama, luật cấm các công dân cột chó vào gốc cây có bóng mát, dù cho chó có tỏ vẻ muốn nằm trong bóng râm đi nữa.

Tại Shorewood, Wisconsin, có thời thành phố này quy định là mỗi gia đình chỉ được phép nuôi nhiều nhất là hai con chó mà thôi.

Tại Wesport, Massachusetts, luật cấm chở chó trên xe cấp cứu, dù cho chủ nó đang được xe chở cấp tốc vào bệnh viện. Nhưng ta sẽ gặp rắc rối lớn nếu làm như trên tại Springfield, Illinois, vì luật tại đây lại cấm không cho phép ai bỏ bê chó, bất cứ trong hoàn cảnh nào.

Tại Kentucky, luật cho phép chó có “quyền tự vệ” chống trả lại các chó khác nếu bị tấn công, nhưng luật cấm chó rượt mèo. Trong khi đó tại

Madison, Wisconsin, luật lại cấm chó rượt các chú sóc trong công viên bên cạnh trụ sở quốc hội.

Tại Denver, Colorado, luật buộc các người bắt chó phải treo bảng niêm yết tại các nơi công cộng trước khi mở cuộc bố ráp chó hoang.

Luật với lệ dù chỉ liên quan tới chó thôi, cũng rất là... “cà kê dê ngỗng”, nói hoài không hết, vậy xin tạm ngưng ở đây để chuyển qua chuyện... chó chết.

Người ta thường nói: “Chó chết là hết chuyện”, nhưng thực tế không đơn giản như vậy. Nhớ lại hồi trước kia tại Việt Nam ta mỗi khi báo chí không có tin tức gì thêm về những chuyện... ăn bản của một số “ông lớn” (chuyện xảy ra như cơm bữa, kiểu chuyện dài “nhân dân tự vệ”) thì thường thường dân ngồi ghéch chân đọc báo tại các quán cóc lại bĩu môi nói rằng: “Báo với chí! Chẳng có cái quái gì cả! Toàn tin tức “xe cán chó không à!”. Tin “chó chết” quả thật bị loài người coi chưa bằng... nửa con mắt, không đáng nói tới.

Tục ngữ Việt Nam có câu: “Làm người thì khó, làm chó thì dễ”. Có lẽ lý do giản dị vì làm người thì phải giữ tư cách của con người đối với con người. Phải làm sao cho đừng bị tiếng là tham ăn, tục uống, là giành nhau cướp nhau, là ra luôn vào cúi, là bán nước buôn dân, là lừa thầy phản bạn, là bất trung bất hiếu, bất thuận bất hòa, bất liêm bất tín, bất trung bất si, v.v... “Đồ chó chết” thường là một câu dùng để nhục mạ, chửi bới người ta!

Nhưng đôi khi chuyện... “chó chết” lại được dùng để răn đời. Tục truyền có một vị quan võ thời xưa tên là Ông Ích Khiêm. Tuy là quan võ nhưng ông lại ghét các quan văn võ khác của triều đình vô cùng vì dưới mắt ông, tất cả đều là một lũ ăn hại nên phải đi mượn quân nhà Thanh sang đánh Pháp, đánh đã không được còn làm khổ dân chúng khắp nơi.

Để chửi vào mặt bọn quan lại này, một bữa nọ ở kinh đô Huế, ông thết tiệc, mời các quan đại thân văn, võ đến soi. Các quan đến đông lắm. Bàn trên cỗ dưới đều ăn toàn... thịt chó cả. Có người không quen ăn thịt chó, hỏi món khác, ông Khiêm xoa tay cười đáp lại:

- Xin lỗi, trên chó dưới chó, tất cả đều chó, thành không có gì khác nữa!

Các quan biết ông chơi xỏ, nhưng vẫn ngậm cay, nuốt đắng để muối mặt mà ăn. Tưởng đâu chỉ có thế. Ai dè tiệc xong, gọi nước mãi mà không thấy quân hầu đưa lên (thật ra chủ nhà đã dàn cảnh trước như thế), chủ nhân lại lên tiếng quát tháo:

- Nước đâu? Nước đâu? Tụi bay định để chúng tao khô cổ chết phải không?

Một tên lính hầu đi lên thưa: “Bẩm quan lớn, nước chưa được!”. Ông Khiêm làm bộ nổi nóng, hét om sòm:

- Đồ chó chết! Chó chết! Chỉ biết vực đầu ăn, không lo nước non gì!

Các quan nghe la hét như thế ai nấy đều tím cả mặt mày lại vì biết bị chơi cú cay nữa. Nhưng cay thì ráng chịu, vì người ta mắng chửi người nhà người ta mà.

Nhân bữa tiệc... thịt cây nói trên người ta mới thấy rằng “cây to” có lẽ là một món ăn khoái khẩu của một số dân tộc, kể cả ở nước Việt ta. Thi hào Nguyễn Du trong một bài thơ bằng chữ Hán với nhan đề là “Hành Lạc Từ” đã từng đặt bút viết:

“Hữu khuyến khả tu sát,
Hữu tửu khả tu khuynh.
Nhân tiền đắc táng dĩ nan nhận,
Hà sự mang mang thân hậu danh?”

Xin chuyển ngữ sang tiếng Việt là:

“Săn cây, làm thịt ta soi,
Rượu đây hãy rót, xin mời cùng say.
Mất, còn, trước mắt nào hay,
Huống hồ danh hão sau này mà lo?”

(Tâm Minh dịch)

Thi hào Nguyễn Du may mắn là có... quốc tịch Việt Nam chứ nếu lại là công dân một tiểu bang nào trên đất... Mỹ thì sẽ gặp rắc rối với pháp luật ngay. Dân Việt ta sống lưu vong nơi xứ lạ quê người, những ai trót khoái món... “cây to” chắc cũng nên đổi khẩu vị, nên... “nhập gia tùy tục” bằng

cách chuyển qua một món khác của địa phương có tên gọi hơi tương tự là món... “hot dog” thì an toàn hơn, kéo mang vạ và ở tù vì tội “cruelty to animals”.

Nhiều triết gia cùng đưa ra nhận xét rằng muốn biết một xã hội có đạo đức nhiều hay ít ta hãy xem cách họ đối xử với súc vật. Điều này đối với các súc vật khác không rõ ra sao nhưng đối với chó quả rất đúng, nhất là chó ở Mỹ. Súc vật tại Hoa Kỳ được bảo vệ. Các hội bảo vệ súc vật mọc lên nhan nhản khắp nơi. Ngược đãi, hành hạ, hay giết hại chó là một tội phạm hình sự. Mấy chú khuyển tại Mỹ được bảo vệ tối đa. Ta hãy nghe vụ án sau:

Floyd Bertran Sterling, một chàng đưa thư ở California, vào mùa Giáng Sinh năm 1989 bỗng dưng nổi tiếng. Được biết trong khi đi đưa thư tại một nhà kia, chàng được chủ nhà thân ái mở cửa trao tặng một chai rượu Vodka làm quà. Nhân dịp này, chú chó của chủ nhà cũng lẹ chân lên ra theo. Chàng mailman lật đật móc súng và nhanh tay (kiểu bắn chậm thì chết) tặng chú chó săn giống Đức này mấy viên kẹo đồng. Chó chết. Không hết chuyện. Chàng mailman... “vác chiếu ra tòa”.

Chàng không phủ nhận tội “cruelty” nhưng vẫn cãi: “Chó hăm dọa tôi nhiều lần lắm rồi, đây không phải lần đầu”. Chủ nhà cãi: “Chó nó thân mật chào đón anh mailman, chứ có gì khác đâu!”. Tòa án nghiên cứu hồ sơ thấy ghi mấy tiền án của chàng mailman: nào là ngược đãi đánh đập vợ, nào là trộm cắp, nào là mang vũ khí bất hợp pháp v.v... Kết quả tòa tuyên án phạt chàng mailman 6 tháng tù ở cùng với 3 năm quản chế!

Chuyện chưa hết! Sở Bưu Điện Hoa Kỳ phải lo việc ma chay cho chú chó hết tất cả là 685 đô la. Bưu Điện tức quá lập thủ tục định sa thải chàng mailman. Chàng bèn từ chức.

Lời bàn: Người đưa thư thường hay bị chó cắn. Theo National Dog Bite Prevention Week thì có “gần 3500 người đưa thư bị chó cắn riêng trong năm 2003” và người ta đề nghị chủ nhà phải giữ chó trong một phòng khác trước khi mở cửa nhà ra mà nhận thư. Không thấy ghi trong hồ sơ vụ án trên một yếu tố quan trọng là chú chó có tỏ vẻ thân thiện, đầy tình hữu nghị kiểu... “môi hở răng lạnh” bằng cách vẫy đuôi khi nhào tới chàng mailman không, vì mấy kẻ ưa triết lý... vụn thường nói rằng: “Chó là một con vật có thể chỉ trong vài phút mà biểu lộ được nhiều tình cảm bằng... cái đuôi của nó hơn là những chính trị gia xôi thịt, đón gió, trở cờ, diễn thuyết ba hoa trước nghị hội trong nhiều giờ đồng hồ bằng... cái lưỡi của mình”.

Nói chung chó luôn luôn được coi là... “bạn thân nhất” (best friend) của con người.. Bên trời Tây y sĩ Pommery đã chứng minh trong một tác phẩm của ông rằng chó là vật trung thành nhất đối với chủ nhân vì đó là tính nô lệ bẩm sinh, chó lại có lòng nhân ái, hay cứu người dù phải hy sinh đến tính mạng. Trong tác phẩm Illiade, một tác phẩm cổ Hy Lạp của Homèra, kể chuyện con chó Arqus, sau 20 năm lưu lạc vì chiến tranh, tình cờ tìm gặp lại chủ cũ là Ulysée, chó mừng quá nên... lăn ra chết.

Nhân chuyện... chó chết chúng ta cũng chợt nhớ đến một vị “quan tòa” thời trước rất ư là nổi tiếng. Đó là Bao Công. Ông quan tòa này xử án như thần. Những vụ xử kiện của Bao Công đã được in thành sách và rồi được quay thành “phim bộ”. Người ta coi hoài mà không chán. Một trong những chuyện này nói về một chuyện đi công tác của Bao Công.

Bao Công trên đường đi công tác có lần đi ngang một ngọn đồi mang tên là “Đồi Nghĩa Khuyển”. Bao Công truyền dừng kiệu bước xuống ngắm nhìn thì thấy trên đồi có một cái đình mang tên là “Báo Ân Đình”. Bao Công hỏi quan phụ tá là Công Tôn tiên sinh thì quan phụ tá trình rằng đình này được dựng lên để kỷ niệm một con chó trung thành. Cả đoàn ghé vào thăm đình. Trong đình có dựng tượng một con chó đen thui, đó là chó Đại Hắc.

Quan phụ tá cho biết lai lịch chú chó như sau: “Đây là một con chó đen tên gọi Hắc Khuyển. Một con chó hoang, vô chủ, hấp hối, gần chết. Chó được một lão tiều phu cứu sống và mang về nuôi. Một ngày mùa đông tuyết bay toi bời chủ và chó cùng đi ngang ngọn đồi này thì thành linh chủ phát bệnh nặng không đi nổi nữa, bị vùi thân trong tuyết gần chết. Chó bỏ chạy đi kiếm người cứu chủ. Chó chạy hết một ngày một đêm giữa băng tuyết mới kiếm được người đến cứu mạng chủ nhân của nó nhưng chính nó thì lại bị kiệt sức mà chết. Đó là câu chuyện Đại Hắc cứu chủ đền ơn. Người ta thương tiếc lập ra cái đình này và dựng tượng chó để thờ”.

Bao Công nghe chuyện bèn nói: “Không ngờ một con vật mà cũng biết báo ơn đền đáp, vậy cái bọn người vong ân bội nghĩa trên thế gian này không thấy hổ thẹn hay sao? Một nghĩa khuyển như vậy đáng để chúng ta đánh lễ!”. Sau đó Bao Công và các thuộc hạ cùng thắp nhang đánh lễ tượng chó.

Người ta cũng được biết thêm là ông quan tòa Bao Công này có một cặp cận vệ tên là Trương Long và Triệu Hồ luôn đứng hầu hai bên tả hữu cùng

với ba cái “máy chém” là Long Đầu Dao, Hồ Đầu Dao và Cầu Đầu Dao. Những thanh đao này tùy theo tên gọi của nó mà mang hình đầu rồng, đầu cạp hay... “đầu chó” để xử tử tội nhân theo các thứ bực sang hèn khác nhau.

Nhân dịp Năm Tuất nói chuyện chơi về pháp luật và quan tòa mới thấy biết bao nhiêu hình ảnh chú Chó thấp thoáng ẩn hiện. Nhiều khi chính con người lại phải nhìn vào chó mà suy ngẫm để rút ra những bài học cho chính mình.

Để chấm dứt câu chuyện phiếm này cần nhắc lại đây một câu tục ngữ của Ấn Độ: “Khi thấy chó thì không thấy đá. Khi thấy đá thì không thấy chó”. Tư tưởng này được giải thích là con người ta trong một đêm tối đen như... mồm chó, nếu tâm thần hoảng hốt thì khi thấy một cục đá lù lù bên đường lại cứ tưởng là trông thấy một con chó và sợ nó chồm tới cắn thế là ba chân bốn cẳng ù té bỏ chạy, té sấp té ngửa. Sáng hôm sau khi tỉnh dậy bình tĩnh tới nhìn lại mới thấy đó không phải là “chó”, chỉ là “đá” mà thôi. Thế mới hay con người khi “mê” thì chỉ thấy “chó”, nào còn thấy “đá”, khi “tỉnh” mới thấy “đá”, lúc đó nào còn thấy “chó” nữa đâu. Chi bằng ta cố gắng diệt trừ những “tâm sở” xấu, những ý nghĩ đen tối, những âm mưu gian xảo thì có lẽ lúc nào ta cũng thấy vui với cái “tâm” thanh tịnh của chính mình.

Cầu chúc mọi người “thân tâm an lạc” suốt năm... Con Chó! Lành thay!